

Xixon Heras i Trias, Terrades, 18 de febrer del 2018

ALLÀ ON S'EXPLIQUEN LES HISTÒRIES DE LA TRIBU

Un llibre de contes sense majúscules, amb un vers de Joan Maragall com a títol del pròleg – *Un cop de roc llançat amb massa traça* –, amb una “mala llet” disfressada d’innocència i amb un títol que ens remet, per paranomàsia, a les “dents” de llet, metonímia de la infantesa.

Un llibre “bèstia”, en l’accepció d’inversemblant i brutal, però absolutament “original”. Mai no havia llegit una cosa així: poua del subconscient col·lectiu, antropològic, del que forja les moralines dels contes infantils, forma d’aprenentatge de la vida, en tota la seva duresa, a l’abast dels nens de tots els temps. Però, alhora, puja un altre esglaó: ens presenta la lírica que emana de la crueltat. Són contes bells, poètics, malgrat que esbudellen la vida, les esperances i les il·lusions. Això sí, amb un to d’absoluta normalitat, com si no passés res, com si en realitat no estiguéssim llegint el que ens està dient... En això voreja el realisme màgic de Calders i de Rulfo: és entrar en una dimensió en què tallar-se i cosir-se formen part de la quotidianitat. Va més enllà de l’humor negre: és pura sosa càustica. Ironia empordanesa, modalitat *criança* en àmfora: licor especial. Boníssim, però no a l’abast de tots els paladars.

Un llibre d’imaginació desbordada (com hauria de ser la literatura: *ficta falsia* – que deia el mestre Jaume Roig–) en què ni el títol ni les primeres ratlles permeten d’intuir on acabarà cada conte, malgrat que en alguns hi descobrim traces dels contes tradicionals que en fan d’hipotext, però ni així no pots aventurar on anirà a parar. Sorpresa!

Orfes, esguerrats, mutilats, monstres... que no són éssers repulsius sinó tendres i àdhuc feliços. Certament habitants d’un altre món que, tot i les referències

modernes, identifiquem amb allò ancestral, atàvic, el fang d'on venim. I això lliga amb un altre aspecte també sorprenent: el llenguatge, que és digne hereu del de la Víctor Català, però més fluid. Sembla més natural perquè és actual, però comparteix amb ella el coneixement de la parla empordanesa arrelada en les pedres dels torrents i corregades: un “pobrot” i “una fred” que ens colpeixen l'ànima genuïna massa oprimida per l’“estàndard” i per la cotilla acadèmica. Llegir aquests contes és com notar la frescor que emana de la profunditat d'un pou enmig de la canícula. Ens refà i ens situa al nostre lloc, al de sempre: al de l'oralitat a la vora del foc, allà on s'expliquen les històries de la tribu, d'on potser –sense saber-ho– no ens hem mogut mai. Ens calia el bruixot per adonar-nos-en. I per aprendre a ser el fang on germini la llavor.

Un llibre, doncs, amb futur, perquè és una altra manera de fer literatura: arriscada, radical, autèntica, nostrada i nova. Una autèntica troballa!